

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal:

Szabó Albert könyvnyomdájában Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyitlteri cikkek stb. intézendők.

Nyitlteri cikkek soronkint 10 kr-ért közölhetők.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábas garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár. Ezenkívül minden beiktatásnál 80 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

Olvasóinkhoz.

Lapunk e számmal a hetedik évfolyamába lép.

Hat évi küzdelem után bizalommal léptünk át az új évbe, bizva és remélve, hogy az a közönség, mely hat év alatt szellemi és anyagi pártfogásában részesített, jövőre sem vonandja meg becses támogatását.

Nagy dolgokat a jövőre sem ígérhetünk, hanem a mit lapunk alakulásakor ígértünk, legjobb akarattal és igyekezettel fogjuk teljesíteni.

Lapunk, mint e város és közönsége szabad-elvű-párti politikai közlönye, mindig buzgó hirdetője leendő kitzított politikai elveinek, s ezenkívül, mint közművelődési és közgazdasági érdekeink oltalmazója és a nyilvánosság őre, mindig igyekezni fog a rendelkezése alatt álló eszközökkel a Székelyföld szellemi és anyagi emelkedését előmozdítani.

E működésünkben a közönség szives támogatását kérjük jövőre is s magunkat s lapunkat a jövő évre is tisztelt olvasóink jó indulatába ajánljuk.

A szerkesztőség.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenkint 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadó-hivatala.

1888.

Kézdi-Vásárhely, decz. 31.

Eljött az újév; sorsunkat a múlt átadta a jelennek, mi a megszokott gépiességgel fog megint egy 365 nappól álló időt leölrölni. Mily sok tekintet áll meg e ponton! Mennyi remény s csalattatás van készen, mely reánk vár, melyhez az új élethajó vezet! . . . Leginkább megmondja ezt a múlt, melyről gondolkozva, reményre kelt a jövő, ama jövő, melyet politikai életünkben jóslunk magunknak.

A beállt újév élő képét adja egy év történetének; élénk tüzi a helyes intézkedést úgy, mint a hátrányt, mely orvoslásra szorul.

Át fogja látni mindenki, hogy az institucziók üdvösek voltak-e, vagy talán a gyakorlat csufot üzött a teoriából, kikacagta a logikát és filozófiát. A politika az exigenciák tudománya, mely nem absztrakt elméletekből, hanem faktumból ítél, ama igazi elv szerint haladva: „Facta loquuntur.”

Azért is, midőn ezekről szólunk, két fő-dolog köti le figyelmünket: a kül- és belügy.

Külgyeinkben nagy helyet foglal a közjogi alap, mely a monarchia kölcsönös dolgait, a dualisztikus érdekeket szabályozza. Ez igen hálás themája az ellenzéknek; elismeri a pragmatica sanctiót, mégis a „modus vivendi”-től elállván, azt perhorreszkálni lát-szik. Pedig ez igen szépen mutat azon közjogi alapra, mely Magyarország és a monarchia többi országainak közös, egymás közötti viszonyait szabályozza. Szereti az ellenzék kimondani, hogy ez iránt befolyásunk elveszett, s a férfi, kit a nemzet bizalma az ügyek élére állított, nem tud az ország érületében leledző politikának érvényt szerezni. Pedig Tisza Kálmánnak éles látását nem kerül ki semmi sem, belát a dolgokba, s ha felismerte a bajt, gyakorlott kezekkel, diplomáciai ügyesség-gel távolítja azt el.

A mi a belügyi téren legkivált érdekel, az nem más, mint államháztartásunk. Erre nézve elismerjük azt, hogy az államháztartás ott egészséges, hol a kiadási és bevételi egyensúly rendben van, de ha meggondoljuk, hogy ezen abnormis helyzet európai jellegű, hogy ez alól az amerikai Egyesült Államok vehetők ki csak, hol az 1888-ki budgetben 200 millió fölösleg matarkozik, nincs okunk desperálni. Mert hiszen reményre kelt az, hogy a vasutereorganizációja sikerült, s jelentékeny tényezőjévé vált az államháztartásnak; az adó-anyagok helyesebb kihasználása, a szigorú gazdálkodás öt év után lehetővé teszük deficittünk elenyészését.

Aztán mit tehet az állam arról, hogy oly sok szükséglet kell kielégítenie? Kereskedelmünk, iparunk, vasutunk teljesen negligálva volt; a közoktatás alapjában újja lett szervezve, s bár ma egyike a legáldásosabb intézkedéseknek — meg lettek töltve a rendezett tanodák a kurzust eredményre végzett tanárok- és tanítókkal, aztán számíthatunk általánosabb reformra, mi minket is közletről érdekel — mégis akadnak ellenmondások, de ezek egyszerűen az ellenzéki hiábavalóságok lomtarába valók.

Tisza Kálmán átható szemének és tapintatának megvan a szerencsés politikához az érzéke. Erősen hisszük, hogy a hitet tudással érleli, lehetővé teszi tenni azt, hogy a nemzet az ő kormányzása alatt boldoguljon. Ugy kül-, mint bel-állami életünket illetőleg remények között nézünk a jövőbe, s meg vagyunk győződve arról, hogy a következő nyek bevezetnek az ígért földre.

Ezen bizalomtól eltelve, üdvözljük értelmes olvasóinkat, s mindnyájuknak boldog újévet kívánunk.

Zernyei.

SZEMLE.

Az orosz rubel már Ausztriába is elérkezett. A napokban egy Zivny nevű hazaárulót fogtak el, a ki a muszka zsoldjában állott. Származására nézve cseh. Bizonyára elveszi érdeme szerinti büntetését a galád.

A kormányoknak és a kormány közegeinek mindenütt éber figyelmet kell tanusítani, mert a muszka, mielőtt háborút kezdene, rendszeren elküldi a hitványok számára a rubeleket. Ebben le-gyünk mi is.

Oroszország bajai nőttön-nőnek. Hol itt, hol ott, mindig akad valami. Most a reakcionárius egyetemi szabályok önkénye ellen protestáló ifjuságot kancsukázza, s ez által a nihilizmus karjába kergeti azokat; sőt tovább megy, bezárja az egyetemeket. Már 7-et bezártak. Minek is neki? Ugy sem fog rajta.

A háborút illetőleg bizonyos szélesend állott be; de talán csak azért, hogy aztán annál nagyobb vihar kövesse. A czár decz. 26-án gascinai kastélyában Zujeff alezredest, a bécsi orosz katonai megbízottat hosszas kihallgatáson fogadta. Schweinitz, Németország nagykövete pedig az orosz külügyminiszterrel hosszas tanácskozott; mindezek aggasztó jelei a béke megmaradásának.

A bolgár szobranjet a fejedelem deczember 29-én bezárta. A trónbeszédben a fejedelem haláljának adott kifejezést a képviselők által tanusított buzgóság és hazafiságról. Konstatálja, hogy a képviselők újból is bizonyítékát adták annak, hogy Bulgária kötelezettségeinek eleget tenni, jogait megvédelmezni tudja. A fejedelmet a terembe való belépésnél és eltávozásánál hosszantartó üdvözlő kiáltásokkal fogadták.

Újévi ajándék a tanítóknak.

A vallás- és közoktatási miniszter ur erélyes körrendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz, melyben felhívja, illetőleg szigoruan utasítja, hogy kiváló gondot fordítsanak arra, hogy a tanítók fizetésüket pontosan kapják, mivel díjazásuk ugy is silány, s ha még pontatlanul is kapják csekély fizetésüket, nem lehet kívánni, hogy terhes kötelességeiket lelkiismeretesen teljesítsék; utasította egyúttal a tanfelügyelőket is, hogy az államsegélyről szóló nyugtatványokat csak akkor láttamozzák, ha meggyőződést szereztek arról, hogy abból először a tanítók fizetése adatik ki.

Ezer meg ezer tanító fogadja hálával a miniszter ur ezen intézkedését, mely ha későn is, de tényleg megtörtént. Szinte csodálkozni lehet, hogy a törvény 20-ik esztendejében is a nemzetnek oly hasznos és elkerülhetlen munkás-osztálya, mint a tanítói osztály, a fizetés pontatlanságával kell, hogy küzdjön. Csak meg is lenne a miniszter ur erélyes rendeletének a kívánt hatása, mert legtöbb helyen a tisztelt iskola-fentartók ugy bele-szoktak, hogy a tanító fizetését csak akkor kapja, ha minden egyéb szükséglet fedezve van, hogy ezen sajnos megrögzöttségéből bajos lesz őket kivetköztetni.

Azonban igen sok eset fordul elő, hogy nem a község az oka annak, hogy a tanító fizetését pontatlanul, néha csak hónapok múlva kapja, hanem a miniszter urnak azon intézkedése, hogy az államsegélyt nem az iskolai év elején, hanem közepén vagy vége felé utalványozza; p. o. ha egy községben egy tanító van s annak 300 frt fizetéséből 290 frt államsegélyből fedeztetik, az a tanító mind-

addig nem kap egy krajczárt is, míg az államsegély meg nem érkezik, s a község sem szorítható rá, néha éppen a „nincsen” miatt, hogy az államsegélyt előlegezze. Ilyen eset pedig számtalan fordul elő. Tehát a baj véglegesen akkor szűnik meg, a betegség teljesen akkor gyógyítható meg, ha a miniszter ur megkívánja, hogy kiadott rendelete teljes szigorral hajtassék végre, ő maga pedig az államsegélyt az iskolai év elején utalványozná.

A miniszter ur elismeri, hogy a tanító fizetése silány, csekély, s a helyzet visszasságát a városi tanítókra nézve fokozza még azon körülmény, hogy az ötödik évi pótlékról kiadott szabályrendelet is úgy van szerkesztve, hogy a városi tanító-ság 20 esztendeig, esetleg tovább is, ki van annak élvezetéből zárva. Az igazságot és méltányosságot fenhangon követeli ezen szabályrendelet megváltoztatását.

Hogy a tanítónak a társadalom más osztályával szemben mennyire nem egyforma mértékkel mér a törvény, arra nézve álljanak itt a következő példák.

A katonaságnál a hadnagy kinevezetése alkalmával azonnal ezer frtos fizetésbe lép s pedig azon biztos tudattal, hogy az előléptetések egész sorozata vár rá. Miféle képzettséget kíván a hadnagtól a törvény? A gymnasium vagy polgári, esetleg reáliskola négy osztályának és az akadémia négy évi folyamának végzését. És a tanítótól? Ugyanennyit, t. i. alapul a gymnasium, reál- vagy polgári iskola négy osztályát és a tanítóképző négy évi tanfolyamát. S a fizetése? ... 300 frt az előléptetés kiadása nélkül. Lássunk egy másik példát. Az irnoktól a törvény négy gymnasialis osztály végzését (vagy altisztii címet) kíván, tehát annyit, a mennyi a tanítónál csak alapul elég a képezdésbe való felvételre, s fizetésül szab két annyi (600 frt), a mennyi a tanítóé.

A végzett munka terhesége és értéke, azt hiszem, a felhozott példánál, ha nem is esik a tanító előnyére, de hátrányára sem. Igazság, méltányosság és egyforma mérték a jelzett példánál bizonyára senki által sem fedezhető fel.

S ha még a nyugalomdíjat s az árvák és özvegyek ellátását hasonlítani össze, a különbség még sokkal jobban kidomborodnék. Azonban hiszem, hogy az országgyűlés bölcsessége rövid időn meg fogja szüntetni a most még érvényben levő visszasságot; a miniszter urnak fenn jelzett rendelete feljogosít azt hinni, hogy 24 ezer polgár jogos ohajtása előtt megnyílik a törvényhozás terme minél hamarabb s a népoktatási, mint a nyugdíj-törvény revízió alá kerül.

Háromszékmegye rendkívüli közgyűlése.

— decz. 29.

Potsa József főispán ö méltósága a gyűlésbe küldöttségileg meghivatván, megnyitó beszédében örömmel jelenti, hogy az összes községi költségvetések ezen gyűlésen tárgyalva lesznek s így most már valahára községeink azon helyzetbe jutnak, hogy a jövő évben rendes háztartást vihetnek.

Jelentések nem tétetvén, azonnal folyó ügyek intéztettek el.

A községi pénzkészítés és számvitel módja megállapítása iránti szabályrendelet miniszteri jóváhagyást nyervén, foganatosításra kiadott.

A loávató bizottság elnökéül gróf Nemes János választott meg.

A dálnoki kisdődöda-alapnak a megyei iskola-alapból 1000 frt kölcsön engedélyeztetett.

Vasut építése céljából a közmunka felének kötelező megváltása kimondatott és ennek kidolgozására az építészeti hivatal utasított.

Az Uzonka völgyében 5 hidnak felépítésére 5000 frt kiadása az utmunka-alapból az alispán indítványára azon megjegyzés mellett fogadtatott el, hogy az érdekelt községek a hid-padlókon kívül egyéb faanyagot ki fogják szolgáltatni.

A sepsiszentgyörgyi polgári iskolánál alkalmazott francziayelv-tanító Ehrenkranz Salamon részére évi 100 frt fizetés az iskolaalap kamatjából utalványoztatott.

A sepsiszentgyörgyi ev. ref. Mikó kollegium állami segélyezése iránt azon város felirata hasonló felterjesztésben pártoltatni határozatott.

A megyei gyámpénztári tartalék-alapból a tisztviselői nyugdíj-alapnak egyszersmindenkora 2000 frt segély engedélyeztetett.

A háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleány-nevelő intézet részére 1888-ik évre 200 frt segély a gyámpénztári tartalék-alapból kiutaltatott.

A kisdődöda-nevelő intézetek és nyári óvók felállításáról a közigazgatási bizottság által készített szabályrendelet elfogadtatott.

A megyei igazoló bizottságba főispán ur részéről kinevezetett elnöknek Kőkösi Endre, tagokul Szentiványi Miklós, Pünkösti Lajos, Dálnoki Károly; a közgyűlés részéről beválasztott Künne József, Székely Gergely, Ujvárosi József, sz. Nagy Károly, Bogdán Arthur.

A megyei pénztári vizsgálatokról okt. és nov. hóra készített leletek jóváhagyó tudomásul vétettek.

Az Oroszfalu községben megtartott adógyűjtői választásellen beadott felfolyamodás elutasított.

A közigazgatási bizottságba gr. Nemes János, Künne József, sz. Nagy Károly, Zathureczky Gyula és Damokos Albert újból megválasztottak az 1888. és 1889-ik évekre való hatályal.

A kézdívásárhelyi kir. törvényszéknek Sepsiszentgyörgyre leendő áthelyezése iránt Császár Bálint által tett indítvány tárgyalása, miután az indítványozó nem volt jelen, a jövő közgyűlésre halasztatott.

Szöcs András kézdívásárhelyi vámhaszonbérli felfolyamodása elutasított. Ezután a községek költségvetései fogadtattak el.

Élmények a hegyek között.

Borult, ködös novemberi nap reggelén érkezünk volt Gelence községbe ezelőtt öt évvel.

Mulhatlanul meg akartuk nézni még a tél beállta előtt az ottani erdők egy részét, valamint a Putnapatak forrásai körül akkortájt fölfedezett petroleum-forrásokat is.

A helyettes bíró kértük, intézkedjék, hogy a községi előjáróság részéről valaki s az erdőőr-személyzet készüljön és menjünk a z o n n a l, mert még messze van a Putna s ott akarunk hálalni.

Természetesen még hinni sem akarta senki, hogy ez komolyan van mondva olyan késő ősszel, borult, zord reggel, a mikor a tél már csak egy hajszálon csüngött, hogy aztán beköszöntsön akármelyik perozben az ő teljes mivoltában.

Csak a midőn elmondottuk, miszerint az a mi egyetlen kipróbált és üdvösnek bizonyult rendszerünk arra nézve, hogy a kerületünkhöz tartozó községeknek közel egy millió holdat tevő összes erdeit a rendelkezésre álló rövid idő alatt aránylag mégis jól bejárassuk évenként, miszerint előre nem igen tudatjuk soha a községbe érkezés idejét és az erdőkbe való rándulás tervét, mert akkor bizonyos, hogy úgy elkészülnek az illetők minden néven nevezhető mentséggel, ürügygel, nehézséggel, akadályal, hogy legalább is egy félnapot veszítünk, a míg ki tudunk valahogy nagy bajjal „kászolódni” a falu végére; mert hát sajnos hisz az, de való, hogy nagy a mi jelenlegi nemzedékünknel az úgynevezett „tétlenségi nyomadék”, vagyis magyarul kirva: a restség.

Igy azonban idejük sincs az illetőknek fontolgatni, föllentgetni. Vagy ha teszik is, rajta vesztenek, oly kevéssé sikerül ez hirdelen.

Volt tehát lótas-futás, szaladgálás. Hol a kisbíró? hol a sok erdő-őr közül legalább csak egy-kettő?

Kisbíró nem akadt. A helyettes főbíró urnak kellett tehát rázánnia magát. Pedig hát ugy se járt volt még soha odafenn a havasokon s azok mögött a Putnában. De legalább hát ezzel vigasztalta magát valamennyire.

De már az erdő-őr uraimék sehogy sem tudtak kiszedkelőzni, mert hát rájuk nézve már az amolyan vigasztalás nem volt vigasztalás.

Ismerték ők már „odahátra” ilyenkor a dörgést. Nem igen akaróztak instálni belőle.

Akarva, nem akarva, végre mégis csak ki kellett azonban legalább kettőnek rukkolni.

Pedig hát ugyancsak rest volt főképen az egyik, míg a másik szerfölött csendes volt. No de végre ezeket is tudtuk vigasztalni, a midőn t. i. már csak az volt hátra a sok mindenféle „de”-ből, hogy: „De ’tiszen csak teszünk egy faláska harapni valót is az átalvetőbe.”

„Soh’ se töltsék azzal is az időt! Van már felpakolva — akár egy hétre is — étel is, ital is. Ha nem hiszik, inkább iganak is egy-két kortyot abból a gyomor-erősítőből.”

„Ez már más” — gondolák magukban s rögtön szaporább lett az egyik s beszédesebb a másik.

Kilencez óra lehetett már, a midőn kikocogott öt tagból álló kis karavánunk a faluból.

Előbb eső, később havas eső s végül tiszta hó kezdett aláhullni, a mint a Nagy-Gelence völgyén felfelé haladva, a Kóro bérce meredélyein kikapaszkodtunk délután 1 óra tájt az éltre.

Onnan kezdve még vagy három órán át folytonosan lejtve, eljutottunk a Putna fejébe, megsemlélve és megsajnálva azt a gyönyörű fenyőerdőt, a mely az eddigi szakértelmetlen kezelés és használati mód mellett a képzelhető legkezdtelegesebb módon rombadólt, elpusztulódott, holott minden darabka forgácsa drága pénzt érő „muzsika-fá”-nak is jó lett volna, és jó lenne most is, a mi még ott van.

A Benkőék petroleum-telepén háltunk. Este volt már, mire oda értünk. De az ott lakott őr sok érdekes és tanulságos dolgot tudott nemcsak elbeszélni s elmesélni, de még holmit meg is mutogatni.

Elmondotta a feltalálók első és reményteljes küzdelmét, az időnként beállott csüggedést s a néha váratlanul betoppant kedvező eredményt. Elvezetett oda, hol helyenként a talajt telítő petroleum sajátos szaga oly erős és oly anyyira áthatja a léget, hogy még az itt levő őserdőknek ozondús és balzsamtól terhes illatát is egészen el képes nyomni az.

Ilyen helyen a talajból itt is, ott is felfakadó források és erek felülete olajos, barna színű és kékes.

Papírdarabkákat mártottunk be abba, s a láng-hoz tartva, rögtön lángot fogott az is és élénken égett.

Az estét pecsenyesütéssel s több más, ezzel rokon művelettel is vegyesen „eltöltögetvén”, e közben megfejtette a petroleum származását is egyik székely atyánkfia aképen, miszerint ők már csak azt tartják, hogy az nem egyéb, mint a fenyő-erdők zsirja. (S mond is ám valamit.)

(Vége következik.)

Nagy Gyula.

Uti jegyzetek.

(Montreux-tól Budapestig.)

Báró Szentkereszty Irene-től.

(Folytatás.)

Irtóztatók, de felette érdekesek a doge-palotákban a börtönök, melyeknek szerencsétlen lakóiról már beszéltem. Nevezetesen köztük a Marinóé, Falieroé, Foscarié és még egy híres tábornoké, kik mindnyájan lefejeztettek.

Igen nevezetes látnivaló az „Academie de Beaux Arts”, melyben kitünő képek vannak Tizian, Paolo Veronese és Tintoretto-tól. Ezeknek figyelmes megtekintése után tovább haladtunk a Palazzo Realeba (királyi palotába). Roppant nagy számú szobák sora látható itt, melyekben gyönyörű tárgyak vannak felhalmozva. De a majlandi királyi palota mégis sokkal szebb, azaz nekem sokkal inkább tetszett. Különbözik ez hírnevesebb is.

Megtekintettük továbbá a „Fenice” színházat. Ez nagyon szép és a benne levő freskók szintén igen gyönyörűek; maga a színház nem igen nagy.

Végre voltunk még a „Giardino Botanico”-ban (botanikai kertben).

24-én reggel nem voltunk künn a városban. Villásreggeli után elmentünk a St. Marcus templom kincstárát megtekinteni. Van ugyan benne egy néhány régiség, de az ember még sokkal többet várt volna a dogek világhírű gazdagságához képest.

Innen elmentünk a fegyvertárba, hol különös érdeklődéssel szemléltem egy zászlót, mely a lepantai csatából való. E történelmi gyűjtemény között nevezetesen még azon tintatartó, mely az I. Napoleoné volt. Láthatók itt még különböző hajóminták s számtalan érdekes dolgok. Itt látható még Emo emlékszobra is Canováól.

Innen távozva, elmentünk a St. Pietro templom megtekintésére, mely arról nevezetes, hogy 1000 éves.

Másnap megtekintettük a „Seminare Patriar-chale”-t, hol néhány igen szép képet láttunk,

Ezután következett a szép „San Francesco de la Vigni” templom. Ebben foglaltatik a híres Giustiniano kápolna. E valóban felséges kivitelű remek mű szent falai között a művészet minden ágának legkitünőbb, legfeneklebb és legbecesebb termékei láthatók. Egy egész századig készült e templom remek kivitelű díszítése. Látható is azon a hosszú ideig tartó munka nyoma. Valóban szomorn érzések támadnak itt az emberben, ha egy kissé a művész sorsa felett gondolkozik. Hány művész dolgozhatott e műrekeken, kik megkezdett munkáját befejezését nem érték meg, mert a Gondviselés elszórtotta az élők sorából!!

Hosszasan lehetne itt a művészek sorsáról elmélkedni; legyen elég azonban — az utelirástól kissé eltérve — megemlítenem, hogy Rómában igen sok az olyan művész, kinek Fortuna nem kedvezett s nagy tehetsége mellett nyomorban sanyálódik. Mikép dolgozzék szegény feje, mikép adjon kifejezést magasröptű gondolatainak, ha erre nincs módja! Nem egyszer láttam Rómában, hol oly sok a műterem, hogy egy-egy szobrász a véletlen szerencse által nagy hírnévre vergődött művészek alkotásai mellett elhaladva, szomorúan mutat valamely gipsz csoportra és sohajtva mondja, hogy egy ekkora márvány-block kellene neki, hogy a fejében már kidolgozott művet létrehozhassa. A koplalástól sáppadt arca felvidul, nagy, fekete szemei tüztől sugárzanak felül, midőn tervéről beszél. Oh, de hol a mód ily nagy márvány-darab megszerzésére!? Hányszor kell, hogy a művész — már félig haladva munkájában — félre tegye a követ, mert egy makula, elötünk megfoghatatlan hiba van benne! Ilyenkor valóban fáj az ember szíve. Önkéntelenül könny jött szemembe, midőn egy szegény művész panaszát meghallgatva, vigasztalni igyekeztem. Oh! — gondoltam magamban — most szeretnék gazdag lenni. Ő el akarta érni vágyai netovábbját, de sajnos, hogy az, a kinek sok pénze van, ritkán gondol arra, hogy egy ilyen szegény emberben boldogító érzést fakasszon. Hanem ne ítéljük el őket se egészen! Szegények nem tudják, nem képzelik, mily nehéz még az is: eltalálni az adakozás helyes módját!

(Folytatása következik.)

Az árvaház javára rendezett estélyek.

Karácsony harmadik napját városunk közönsége nem ok nélkül várta izgatottan, mert nagy reményekkel nézett azon estély elébe, mely műkedvelő hölgyek és urak közreműködésével az „Erzsébet árvaház javára” rendeztetett s melyről lapunk legutóbbi számában pár szóval megemlékeztünk. Az estély teljesen megfelelt a várakozásnak s a jelenlevőknek élvezetes órákat szerzett.

Este 8 órakor gyűlt be az intelligens és nagyszámú közönség a tanácsház dísztermébe s élénk kíváncsisággal várta a műsor szerint a „Jóslat” című előkép megjelenését. Végre a rendező csemeté, a függöny felgördül s előttünk áll a tündéri kép. A görögtűz fénye mellett előnyösen tüntek fel az egyes alakok korszerű jelmezei, a hű maszkirozás. Óvilági alakok, égi angyalok, ezeknek kardala, a dalnak mystikus melodiája — kísérve a harmonium s vonós zenekar összhangjával — kellemesen lepték meg a közönséget s ez méltán újrazta meg a hatásos képet, mely a fogságban sanyargatott zsidó nemzet mély gyászát s az égi szózatban, mely a szabadító elküldését megjövendöli, vigasztalását tüntette fel.

A műsor második pontja: az ég küldötte megjelenik Szűz Mária előtt és kijelenti magasztos küldetését. Ragyogó fényben jelennek meg az angyalkák s a kijelentés a dalkar megható énekében hangzik fel. E kép méltó társa az előbbinek s az élénk tetszésnyilvánításokra valóban érdemes volt.

A vakító fényű előkép után a színpalak mögül Szabó István ur, ismert humoros felolvasónk, lépett elő, s a közönség élénk éljenzése után megkezdte felolvasását a házassalándók jellemvonásairól — ha a felolvasásból helyesen vettem ki — s humoros stíljú és előadása több ízben nevetteté meg a közönséget. A felolvasás végét élénk taps és éljenzés jelezte.

A harmadik előkép — a műsor 4-ik pontja — azt a jelenetet tünteti fel a bibliából, melyben a pásztorknak angyalok adják tudtúl a Megváltó születését. Ismételt dicsőítet érdemelnek a pástorok jellemzetes alakjai. A menyei jelenés, a távolról hangzó ének, kísérve az ember egész lényét átjáró zenével, megragadó volt. A közönség tetszését e kép is teljesen kiérdemelte.

A műsor 5-ik pontja: a keleti bölcsek tisztelgése a Megváltó bölcsőjénél. E kép volt az estély koronája, ez a legmeglepőbb, legsikerültebb. A keleti bölcsek arczán előmlő szent áhitat, melylyel a jászolban fekvő Megváltót megbámulták, a kíváncsi, de mégis tiszteletet kifejező zsidó nők, a jászol mellett ülő Mária igen-igen szép látványul szolgáltak a közönségnek. Kétszer kellett a rendezőknek e képet — a színi nem akaró tap-sokra — feltüntetniük.

A 6-ik pont Szentpéter Mariska k. a. szavaltából állott. Kisfaludy Károly „Karácsonyjá” cz. költeményét szavaltta el a töle megszokott precizitással. Szép szavaltáért a közönség tetszésnyilvánításával nem maradt adós.

Egy megdöbbentő jelenetet mutatott be a 7-ik pont: a betlehemi gyermekek legyilkolását. Szépségre nézve versenyzett az előbbi képpel. Az alakok lelki állapotának hátúkrei voltak az arczok. A betlehemi nők kétségbeesett rémületét, a poroszok vadságát, szívtelenségét eleven kifejezésben láttuk. A csoportozatok elrendezése s a szép, szomorú zenekíséret fokozták a gyönyörű kép hatását. E képet is kétszer kellett felmutatnia a rendezőségnek.

A következő pont Jézus igaz tanítványainak jelszavát: „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat”, tünteti fel. A görögtűz fénye azt a fényt, világosságot igyekezett feltüntetni, melyet Krisztus tudománya az emberiség lelkeiben elárasztott.

E kép után ismerős alakok tüntek fel Thalia emelvényén, u. m. Fejér Vilma és Székely Málvin k. a-ok, Barcsa Miklós és Csizsár Sándor urak. Szereplésük, mely a műsor 9-ik darabja volt, egy ének-quartett előadása volt. Verdi „Traviata” cz. dalművéből — Barabás Mór ur vezetése mellett — a cigány nők kardalát énekeltek. A jól választott dal s az összhangzatos előadás annyira megnyerte a hallgatók tetszését, hogy ismételnök kellett az ének.

10. Egy igen kedves kép gyönyörködtette ezután a közönséget. Alvó kisdédek tüntetett fel, kiknek — mivel jók voltak — a Jézuska „angyalfiát” küldött. Az angyal fejként áldólag kiterjesztett kezekkel állott. Ez egyszerűségében megragadó képet is kétszer ohajtott látni a közönség.

A 11-ik pont ismét egy csinos kép volt, melyben a „karácsonyfa”, a gyermekek legnagyobb öröme lön bemutatva, az előbbi képekhez hasonlóan másodszor is.

Befejező rész ismét egy quartett volt, előadva az előbbi quartettben szereplők által.

28-án — aprószentek napján — a 27 ki estély kiegészítő részeként táncestély volt. Közepes számú társaság gyűlt össze, mert a hatalmasan zuhogó eső a közönség nagy részét otthon marasztotta. A jelenlevők azonban — elég kedélyesen — reggeli 3 óráig maradtak együtt.

Felülfizettek: Báró Szentkereszty Stephanie 10 frt, Báró Szentkereszty Ferenc 2 frt, Báró Szentkereszty Iréne 3 frt, ifj. Dézsi Bálint 30 kr, özv. Kovács Dániel 20 kr, Kovács Istváné papné 40 kr, Kőnczei Ferenc 20 kr, Fülöp Jó-zsiás 30 kr, Welner György 30 kr, Kovács János borkereskedő 40 kr, Kovács János cipész 40 kr, Csokme Lajos 20 kr, Száva Dávidné 20 kr, Fejér János kereskedő 11 kr, Boda Gergely 20 kr, egy valaki 20 kr, Kovács Tamás 30 kr, Ponory Sándor 2 frt, Kovács Károly kereskedő 50 kr, Dobál Lajos 20 kr, Benze Lajos pap 20 kr, Balogh Gyuláné 50 kr, Kovács Lázár 50 kr, Benedeek István örnagy 1 frt, Kun Béla 30 kr, Benkö Gyula 20 kr, Popovics Andrásné 10 kr, Török Pál 10 kr, Potoczki Pál 50 kr, Benkö István 50 kr.

.....yn.

Irodalom.

Józsa Sándor gyergyóditrói tanító a népiskolai számtan tanításának oly módszerét állította össze, mely e tárgy feldolgozásának nehézségeit teljesen képes eloszlatni, s az évi tananyag ennek vezérfonala mellett még 7-8 hónap alatt is egész sikerrel dolgozható fel. Tanítók, kik e módszer szerint tanítanak, a következő előnyöket észlelték ide vonatkozólag:

1. Hogy a tizesrendszert, mely a számtan tanításának gerincoszlopát, magvát képezi, az alkalmazott taneszközök és eljárások közvetítésével igen értelmesen és 5-6 óra alatt teljes kimerítően ki lehet fejteni, mit az orosz számoló-géppel lehetetlen volt elérni.

2. A számtannak minden legkisebb és legkényesebb mozzanatát oly kézzel fogható természetességgel lehet bemutatni, szemléltetni e rendszer és az alkalmazott taneszközök segítségével, hogy annak megértése a gyermekek nézve semmi nehézséget nem okoz.

3. E módszer mellett a tanítónak a számfogalmak képzésén túl — mi csak néhány órát vesz igénybe — nagyon keveset kell beszélnie, a mi egészségi szempontból a tanítóra nézve megbe-szülhetetlen körülmény.

4. A szöveg úgy van írva, a miként a tanítónak az iskolában tanítania, azaz: beszélnie és cselekednie kell. Azon kívül a szöveg mellett a számoló-eszközök kirakásának vagyis használásának módját és rendjét végig rajzok világítják meg, miknek következtében a tanító egyszeri átolvasása is azonnal megértheti, elsajátíthatja és alkalmazásba veheti a leírt módszeres eljárásokat.

5. A tananyag pontos logikai fokozatossággal van egymás után rendezve, miáltal a tanító a vezér-könyvben pontról-pontra, lapról-lapra haladhat végig a szövegen, miközben a feldolgozandó és figyelembe veendő tananyagnak legkisebb részecskéje sem marad ki. Minden a maga helyén áll.

6. E rendszer alkalmazása mellett a házi írásbeli feladványok teljesen mellőzhetők a szóban levő I-II. osztályban, mert a gyermekek már az iskolában biztosan és állandóan elsajátítják a kijelölt számtani ismereteket, a mely körülmény iskola-egészségügyi tekintetből is figyelemre méltó haladást jelez.

7. E tanrendszer mellett csupán egy számtani példatár kívántatik — a tanító részére — és így e módszer anyagi megtakarítást is eszközöl.

8. E módszerben alkalmazott számoló-állványt és egyéb (a vezérkönyvben részletesen leírt) tan-eszközöket néhány leézdarábból a tanító maga is könnyen elkészítheti.

9. E rendszer mellett a gyermek egymagára is egész sor szóbeli feladványt mondhat el és fejthet meg a nélküli, hogy a tanítónak folytonosan kérdegetnie kellene stb.

E vázlatos ismertetésből is elegendő láthatók azon előnyök, melyek a Józsa Sándor t. számtani módszerét nagybecsű haladásnak tüntetik fel.*

A mű teljes címe: „Számoló kockák” használata a népiskolai számtan tanításánál gyakorlati tanmenettel. (Számtani vezérkönyv a tanulók és tanítók tulterhelésének ellenszerül. Abrákkal.) Tanítók, tanfelügyelők figyelmét örömmel hívjuk fel ez életrevaló műre. Az I-II. oszt. tananyaga. Kapható szerzőnél Gyergyó-Ditróban.

Különfélék.

— T. olvasó-közönségünknek boldog újévet kívánunk!

— Áthelyezés. A kézdivásárhelyi kir. járásbíró-ságnál Sylvester Dénes albirónak nagyajtai járás-bíróvá történt kinevezetése folytán megüresedett albirói állásra Pászthy Tibor hosszuszói al-bíró helyettesített.

— Bucsú-estély. Folyó hó 29-én Gyöngyösi István felsőnépiskolai tanítónak Sepsi-Szentgyörgyre távozása alkalmából a helybeli tanítói kör bucsú-estélyt rendezett távozó tagja tiszteletére. E bucsú-estélyen képviselve volt a városi tanács, a felső-népiskola gondnoksága, a közs. iskolaszék, az ipariskola felügyelő-bizottsága s a Gyöngyösi I. tiszteletű közül még számosan. A tanítói kör testületileg jelen volt. Magyar ember természetéhez híven számos pohárköszöntő volt, melyek különböző oldalról méltatták a távozó érdemét. Gyöngyösi I., 16 éves multra visszatekintve, meghatóttan, érzékeny szavakban mondott bucsú-pohár-köszöntőt. A kedélyes vacsorát fűszerezték a gyakran felhangzott dalok. Újból is szerenését kívánunk! — Kötelességet mulasztanánk, ha elismeréssel nem adoznánk Kölönte Mózesnek, ki egy frtért oly finom és gazdag vacsorát s mellé igen jó bort adott, mely a társaság minden egyes tagjának igényét a legnagyobb mértékben kielégítette.

— Tüzek. Kétszer kondultak meg a vészharangok két nap alatt Kézdi-Vásárhelyt. Szerdán délután a II-ik kerületben gyűlt meg egy csűr és istálló s égett le, esőtűtőkön Kovács Károly kereskedésében támadt bolti tűz, melyet azonban gyorsan eloltottak. A helybeli önkéntes tűzoltó-egylet mindkét esetben derekasan viselte magát s úgy szólva nekik köszönhető, hogy a tűz tovább nem terjedt. Nemkülönbön feltétlenül elismeréssel adozunk id. Tóth István, Nagy Lajos, Benkö Sándor, Ambrus Albert szeszgyáros uraknak, kik nem várva hatósági intézkedést, szekerekkel azonnal a vész színeljére siettek s az oltáshoz szükséges vizet hordatták.

— Időjárás. A sok eső és sár után az év mégsem mult el a nélkül, hogy havat ne hozott volna. Két nap óta annyi hó hullott le, hogy egy egész téle is elég lenne. Pénteken este megindult a Nemere, iszonyu hóférgeteket hozva magával. Egy éjjel és másnap folytonosan hullott az áldás, hófuvással borítva be az utakat. Némely helyeken másfél méter magas a hó. A közlekedés sok helyen egészen megakadt.

— Halálozás. Részvételt vettük a következő gyászjelentést: „Csikszentmihályi Sándor János, a maga és neje Dessewffy Anna; továbbá gyer-

* Gyakorlati tapasztalat után. Kivonat e mű beküldött ismertetéséből.

mekei: Klára, Bothos Gyuláné, férje s gyermekei; Kálmán, Ágnes, Berta, öz. Réz Mihályné és gyermekei; Erzsi, ifj. báró Szentkereszty Zsigmondné, férje és gyermekei; János és Emilia, valamint a rokonok nevében, fájdalomtelt szívvel tudatja, hogy a szerető fia, illetőleg testvér, sógor, rokon: Csikszentmihályi Dr. Sándor Béla okleveles ügyvéd, kir. alügyész, folyó évi decz. hó 26-án estéli 8 órakor, 31 éves korában, hosszas szenvedés után hirtelen elhunyt. Egész életét kiváló tehetséggel, vasszorgalommal, tudományos kiképzésének és hivatalos kötelességének szentelte; s midőn azok eredményeképpen állást, tisztességet és a társadalom becsülését érte el: a kérelhetetlen sors nehéz betegséggel sújtva, a küzdők sorából visszavonulni kényszerítette, és övéinek önfeláldozó szeretete, gondos ápolása sem tudta visszaadni oly fényesnek ígérkezett pályájának. Kedves halottunk földi részei folyó hó 28-án d. e. fél 11 órakor a nagyszentkirályutcai háznál tartandó rövid gyászszertartás után fognak Mezőkapusra szállítani és ott másnapon a családi sírboltba örök nyugalomra elhelyeztetni. Lelkéért az engesztelő szt. mise-áldozat 1888. január hó 2-án d. e. 10 órakor fog a marosvásárhelyi róm. kath. plébániái templomban az egék Urának bemutatni. Maros-Vásárhelytt, 1887. december 27-én. Nyugodjék csendesen!

— Józsa Sándor tanító számtani vezérkönyvére e helyen is felhívjuk a tanítók és tanfelügyelők, illetőleg iskolahatóságok figyelmét. A mi uáunk, éghajlatunk alatt termik, becsüljük meg, mert az a miénk!

— Gyergyó-Szentmiklóson a községi tisztviselők ujonan való megválasztása decz. 23-án folyt le. Főbíró egyhangulag Simon Balázs, pénztárnok Márton Lajos; szavazattöbbséggel lettek megválasztva albirónak Berecz Sándor, tanácsosoknak Márton János, Demeter Ferencz, Szász István, Köllő Károly, Bleier András és Kemenes Miklós. A választás roppant zajos volt és csak éjjeli 1 óra-kor ért véget.

— Gyergyó-Szentmiklóson az ujonan rendszeresített segéd-jegyzői állás a decz. hó 21-én tartott képviselőtestületi gyűlésen Ferenczy György által egyhangulag töltetett be.

— A budapesti m. kir. lottóigazgatóság 4538. l. i. szám alatt Rácz András asztalos étszekerényének 1888. január 1-re kitűzött kisorsolási határidejét 1888. évi ápril 2-ig meghosszabbította.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Ifj. Dobay János.

A művelt magyar hölgyközönség számára ajánlatik:

I. „Magyar Háziasszony“
háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilap.

A magyar hölgyek ezen szaklapja nagy elterjedésnek örvend a társadalom minden rétegeiben. Képvisele a nők összes érdekeit, hasznos tanácsokat ad és kellemes szórakozást nyújt akkor, midőn a nő elvégezte házi teendőit. Iránya olyan, hogy a család minden tagja, a serdülő leány, a fiatal menyecske, a szerető anya, a gondos háziasszony és az öreg anyóka egyaránt élvezettel olvashatják. A csinos kiállítású lapnak előfizetési ára: Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.

Előfizetések a „Magyar Háziasszony“ kiadóhivatalához intézendők és a hó bármely napjától elfogadtatnak.

A „Magyar Háziasszony“ kiadóhivatala mutatószámokat ingyen és bérmentesen küld mindazoknak, kik ez iránt hozzá — legcélszerűbben levelező-lappal — fordulnak. E szaklapnak egy magyar háznál sem szabadna hiányozni, mivel útmutatása szerint több száz forintot lehet a háztartásban megtakarítani.

A „Magyar Háziasszony“ kiadóhivatala Budapest, nagykorona-utca 20. sz.

II. A „Magyar Háziasszonyok Naptára 1888. évre.“

A legértékesebb naptár. Ara füzetben 1 frt, diszkrétben 2 frt, ajánlott küldéssel 20 krral több. Megrendelések legcélszerűbben postautalvánnyal a „Magyar Háziasszony“ kiadóhivatalához (Budapest, V. ker. nagykorona-utca 20. sz.)

2—6

Sz. 6564—887.

Hirdetmény.

A futásfalvi körjegyzői állomás helyettesítés utján betöltendő lévén, arra ezennel pályázatot nyitok.

Felhívom tehát mindazokat, kik az 1883. évi I. t.-cz. 6. §. és az 1886. évi XXII. t.-cz. 74. §. értelmében kellő képesítéssel bírván, pályázni ohajtának, mikép kellőleg felszerelt pályázati kérésüket 1888. január hó 7-ik napjáig annál bizonyosabban nyújtásuk be, mivel a későbbben beérkezettek figyelembe vétetni nem fognak.

Az 1886. évi XXII. t.-cz. 84. §. alapján általában helyettesített h. körjegyző hivatalos állását 48 óra alatt elfoglalni köteles leendő.

Évi fizetés 400 frt és a szabályrendeletileg megállapított illetmények.

Kézdi-Vásárhelytt, 1887. decz. 23.

Gábor Péter,
főszolgabíró.

2—3

Sz. 12770.—1887.

Pályázati hirdetmény.

K.-Vásárhely város tanácsánál rendszerezett s évi 500 frt fizetéssel javadalmazott köz-

Temetkezési vállalat.

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, miszerint Kézdi-Vásárhelytt a Cserey-féle házban temetési cikkekkel berendezett

TEMETKEZÉSI VÁLLALATOT

nyitottunk, hol kaphatók **diszes ravatalok** mindennemű temetéshez, **gyászkocsik** többféle díszítéssel, **sirkoszoruk**, továbbá **érecz- és fakoporsók** nagy választékban.

Temetéseket elvállal 25 frtól 300 frtig.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri

BANDY és SÉRA.

Érecz- és fakoporsó-raktár.

2—3

☞ Mutatószámokat ingyen és bérmentve. ☜

Magyarország legolcsóbb és legdiszesebb képes hetilapja

KÉPES CSALÁDI LAPOK

1888-ik év január hó 1-én

a TIZEDIK ÉVFOLYAMÁNAK

második negyedébe lép. A „Képes Családi Lapok“ mint társadalmi, szépirodalmi ismeretterjesztő hetilap, eddig is megbecsülhetetlen szolgálatokat tett a magyar nemzeti közművelődésnek, ma azonban nemcsak kiváló tényezője a magyar irodalomnak, hanem nélkülözhetetlen barátja a magyar művelt családoknak. Változatos, élénk s a legszigorúbb kritikát is kiálló olvasmányai a legjelesebb magyar írók tollából erednek, s a külföldi irodalomból csak a színeranyagot mutatják be az olvasó közönségnek. — A gondos élénk szerkesztés, az izléses és díszes kiállítás, az eszme és az érzelem-nemesítő tartalom, a jó ízlés, a legjelesebb külföldi lapok képeivel versenyző művészi kivitelű képek: szellemi kincsé avatják minden számát.

A „Képes Családi Lapok“ előfizetési ára: Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

Előfizetéseket elfogad minden hazai könyvkereskedés.

Mutatószámokat ingyen és bérmentesen küld a „Képes Családi Lapok“ kiadóhivatala Budapest, V. ker., nagykorona-utca 20. sz.

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelytt.